

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ ГЕТЬМАНА
ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Отич Олена Миколаївна
E-mail	elenaotych64@gmail.com
Навчальна дисципліна	Економічна психологія
Офіційна назва освітньої програми	«Практична психологія», «Психологія бізнесу»
Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Галузь знань	05 «Соціальні і поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркові компоненти циклу професійної підготовки
Мета вивчення дисципліни	Метою освоєння дисципліни є введення студентів в коло проблем, які стосуються економічної психології як галузі наукових знань.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Загальні компетентності

	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
--	---

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ТЕМА 1. Економічна психологія як галузь наукових знань

Економічна психологія як наука Економічна психологія як сфера людської діяльності. Предмет і об'єкт економічної психології.

Мікроекономічна і макроекономічна психологія. Витоки і становлення економічної психології як науки. Співвідношення економічної психології та інших психологічних дисциплін.

Методологічні засади проведення досліджень в економічній психології.

Принципи та методи економічної психології.

ТЕМА 2. Психологія економічної поведінки

Психологія економічної поведінки Поняття економічної поведінки. Складові економічної поведінки.

Когнітивні компоненти економічної поведінки (прийняття економічного рішення, психологічні витрати економічного рішення).

Афективні компоненти економічної поведінки. Мотиваційно-вольові компоненти економічної поведінки (економічні мотиви, вольові компоненти економічної поведінки).

ТЕМА 3. Психологія підприємництва

Існуючі підходи до аналізу проблеми підприємництва. Психологічні передумови підприємництва. Психологічні проблеми підприємництва. Підприємець і держава.

Етика та ідеологія підприємництва. «Образ» підприємця. Автопортрет і портрет підприємця. Підприємець і менеджер.

ТЕМА 4. Психологічні аспекти функціонування грошей та ціноутворення

Особливості ставлення до грошей у різних соціальних груп. Стратифікація людей по відношенню до величини оплати праці, витрати грошей.

Гроші як мірило відносин між людьми та країнами. Вплив грошей на формування особистості.

Стимули збільшення заробітку. Психологічні особливості функціонування грошей поза сферою товарного виробництва. Проблема зберігання та накопичення грошей. Грошові типи особистості.

ТЕМА 5. Чинники економічної соціалізації особистості.

Економічна соціалізація особистості: складові та типи. Економічна соціалізація дітей та ресоціалізація дорослих в умовах реформування. Економічна культура як елемент соціальної культури суспільства. Особливості соціально-психологічних чинників економічної культури особистості.

ТЕМА 6. Споживач, як суб'єкт економічної психології.

Роль споживача в економічній психології. Реклама як метод впливу на споживача. Психологія пропозиції і попиту. Соціально-психологічні основи реклами. Особливості впливу і сприйняття реклами. Роль психічних процесів у формуванні рекламних образів. Які є методи впливу на споживача. Основні чинники впливу на сприйняття реклами. Нейролінгвістичне програмування.

ТЕМА 7. Підприємницька діяльність як елемент економічної психології.

Підприємницька діяльність. Психологічні особливості підприємництва як виду економічної діяльності. Психологічні передумови підприємницької поведінки. Дати характеристику типам підприємців. Психологічні бар'єри підприємців. Психологічні аспекти економічної психології зайнятості.

ТЕМА 8. Теорії зайнятості та безробіття.

Теорії зайнятості та безробіття. Основні психологічні теорії зайнятості. Теорія зайнятості та безробіття К. Маркса. Економісти-неокласики кінця ХІХ ст. Л.Мізес і А. Маршалл. Психологія безробіття.

Програмні результати навчання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні

	<p>висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>
Форми поточного та підсумкового контролю	<p><i>Види занять:</i> лекції, практичні заняття</p> <p><i>Методи навчання:</i> пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу, евристична бесіда, групова дискусія, арт-вправи, ігрові техніки, кейс-метод.</p> <p><i>Формою підсумкового контролю з дисципліни є залік, що приймається за завданнями, які включають теоретичні та практичні питання.</i></p>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік)

Підсумкові бали = Загальна кількість балів (перед + Кількість балів за навчальної дисципліни підсумковим контролем) підсумковим контролем

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 - 100	Відмінно (зараховано)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80 – 89	Добре (зараховано)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні

			завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75 – 79		С	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65 – 74	Задовільно (зараховано)	Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60 – 64		Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21 – 59	Незадовільно (не зараховано)	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм

			навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінена числом балів, близьким до мінімального, при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
1 – 20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Основна

1. Абчук В.А. Основы предпринимательства / В.А. Абчук. – М.: Витапресс, 1995.
2. Акперов И.Г., Масликова Ж.В. Психология предпринимательства. – М.: Финансы и статистика, 2003.
3. Бабосов Е.М. Экономическая социология. Вопросы и ответы / Е.М. Бабосов. – Минск: ТетраСистемс, 2004. – 224 с.
4. Бартенев С.А. История экономических учений в вопросах и ответах / С.А. Бартенев. – М.: Юристъ, 1998.
5. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / М. Блауг. – М.: Экономика, 1999.
6. Блінов А. Роль внутрішнього іміджу корпорації // Маркетинг. – 1999. – № 4. – С. 100–105.
7. Богачев С.П. Основы новой теории спроса / С.П. Богачев. – Калуга: Облиздат, 2001.
8. Большая книга афоризмов / [сост. К. Душенко]. – М.: Эксмо, 2004. – 1051 с.
9. Бригинский С.В. Политическая экономия: дискуссионные вопросы, пути обновления / С.В. Бригинский, Я.А. Певзнер. – М.: Мысль, 1991.
10. Бункина М.К. Экономика и психология. На перекрестке наук / М.К. Бункина, А.М. Семёнов. – М.: Дело и Сервис, 1999.
11. Виханский О.С. Менеджмент. – М.: Бизнес-інформ, 1996. – 576 с.
12. Данчева О.В., Швалб Ю.М. Практична психологія в економіці та бізнесі. –

К.: Лібра, 1998. – 270 с.

13. Дейнека О.С. Экономическая психология / О.С. Дейнеко. – СПб.: Изд-во СПбУ, 2000. – 160 с.

14. Дилигенский Г.Г. Социально–политическая психология / Г.Г. Дилигенский. – М.: Политиздат, 1991.

15. Жид Ш. История экономических учений / Ш. Жид, Ш. Рист. – М.: Экономика, 1995.

16. Китов А.И. Экономическая психология / А.И. Китов. – М.: Экономика, 1998.

17. Лебедев А.Н. Экспериментальная психология в российской рекламе / А.Н. Лебедев, А.К. Боровиков. – М.: Академия, 1995.

18. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс. – СПб.: Питер, 1997.

19. Малахов С.В. Основы экономической психологии / С.В. Малахов. – М.: Изд-во Института социально–психологических отношений, 1992.

20. Малиш Н.А. Моделювання економічних процесів ринкової економіки: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 120 с.

21. Мамулай О.О. Основы економічної теорії: Підруч. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 479 с.

22. Машков В.Н. Психология экономики / В.Н. Машков. – М.: Изд-во Михайлова В.А., 2001. – 250 с.

23. Петровский А.В., Шпалинский В.В. Социальная психология коллектива. – М., 1978.

24. Платонов Ю.П. Социальная психология трудовой деятельности. – СПб., 1992.

25. Попов В.Д. Психология и экономика: Социально–психологические очерки / В.Д. Попов. – М.: Советская Россия, 1989.

26. Поршнев Б.Ф. Социальная психология и история / Б.Ф. Поршнев. – М.: Наука, 1979.

27. Практическая психология для экономистов и менеджеров / Под ред. М.К. Тутушкиной. – СПб.: Дидактика Плюс, 2002. – 365 с.

28. Проблемы экономической психологии / [отв. ред. А.Л. Журавлёв, А.Б. Купрейченко]. – М.: "Институт психологии РАН", 2004. – Т. 1. – 620 с.

29. Промышленная социальная психология / Под ред. Е.С. Кузьмина, А.Л. Свенцицкого. – Л., 1982.

30. Райзберг Б.А. Психологическая экономика / Б.А. Райзберг. – М.: ИНФРА–М, 2005. – 432 с.

31. Сажина М.А. Основы экономической теории / М.А. Сажина, Г.Г. Чибирьков. – М.: Экономика, 1995.

32. Смирнова Ю.А. Имидж организации: структура, классификация, функции // Маркетинг в России и за рубежом. – 2009. – № 2 (70). – С. 37–45.

33. Соколинский В.М. Психологические основы экономики / В.М. Соколинский. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 215 с.

34. Соколова Г.Н. Экономическая социология / Г.Н. Соколова. – М.: Высшая школа, 1998.

35. Социальная психология экономического поведения / [отв. ред. А.Л. Журавлев, Е.В. Шорохова]. – М.: Наука, 1999.

36. Социальная психология: Курс лекций / В.Г. Крысько и др. – М.: Омега–Л, 2006.

37. Спасенников В.В. Экономическая психология / В.В. Спасенников. – М.: ПЕРСЭ, 2003. – 448 с.
38. Тощенко Ж.Т. Социальные резервы труда. – М., 1989.
39. Хрестоматия по социальной психологии / Сост. Т.В. Кутасова. – М., 1995.
40. Хромов Л.Н. Рекламная деятельность: искусство, теория, практика / Л.Н. Хромов. – Петрозаводск: АО "Фолиум", 1994.
41. Шейнов В.П. Психология и этика делового контакта / В.П. Шейнов. – Минск: Амалфея, 1996.
42. Щербатых Ю.В. Психология предпринимательства и бизнеса: Учеб. пособ. – СПб.: Питер, 2008. – 304 с.
43. Экономическая психология / Под ред. И.В. Андреевой. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
44. Экономическая психология в России и Беларуси: Сб. науч. раб. / Под ред А.Л. Журавлева, В.А. Поликарпова. – Минск: Экономпресс, 2007.

Допоміжна

45. Альошина І. Корпоративний імідж // Маркетинг. – 1998. – № 1. – С. 50–54.
46. Геранюшкина Г.П. Взаимосвязь экономической психологии и психологии управления / Г.П. Геранюшкина // Экономическая психология: актуальные теоретические и прикладные проблемы. – Иркутск: БГУ ЭП, 2003. – С. 12–18.
47. Емельянов Е.Н. Психология бизнеса: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://lib.vvsu.ru/books/psych_bis/page0093.asp.
48. Жемчужины мысли / [сост. А.А. Ждан]. – Минск: Беларусь, 1987. – 432 с.
49. Залыгина Н.А. Отношение различных социальных групп к экономическим феноменам рыночного общества // Экономическая психология в России и Беларуси: Сб. науч. раб. / Под ред. А.Л. Журавлева, В.А. Поликарпова. – Минск: Экономпресс, 2012. – С. 182–206.
50. Корнышев А.Д. К вопросу о месте и роли экономической психологии в системе психологических дисциплин // Экономическая психология: актуальные теоретические и прикладные проблемы. – Иркутск: БГУ ЭП, 2003. – С. 12–18.
51. Купрейченко А.Б. Психологическое отношение молодежи к неэтичной телевизионной рекламе // Экономическая психология в России и Беларуси: Сб. науч. раб. / Под ред. А.Л. Журавлева, В.А. Поликарпова. – Минск: Экономпресс, 2007. – С. 229–257.
52. Максименко А.А. Монетарные стратегии экономического поведения молодежи // Экономическая психология в России и Беларуси: Сб. науч. раб. / Под ред. А.Л. Журавлева, В.А. Поликарпова. – Минск: Экономпресс, 2007. – С. 156–181.
53. Методи прийняття рішень: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-5058.html>.
54. Модель Корнегі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C_%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%B3%D1%96.
55. Прийняття управлінських рішень: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.efaculty.kiev.ua/men/6/t3/1.html>.
56. Разработка управленческих решений: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://masters.donntu.edu.ua/2005/kita/zosim/library/bib_file08.htm.

57. Соколова Г.Н. Мотивация и стимулирование труда в контексте мотивационно-гигиенической теории Ф. Херцберга // Экономическая психология в России и Беларуси: Сб. науч. раб. / Под ред. А.Л. Журавлева, В.А. Поликарпова. – Минск: Экономпресс, 2007. – С. 298–316.
58. Томилова М. Модель имиджа организации // Менеджмент и менеджер. – 2007. – № 9. – С. 26–32.
59. Химич І.Г. Імідж як важливий показник діяльності підприємства у сучасних умовах розвитку корпоративної культури // Економіка та держава. – 2009. – № 9. – С. 59–61.
60. Weiss D.J. Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire / D.J. Weiss, R.V Dawis., G.W. England, L.H. Lofquist. – Minneapolis, MN: University of Minnesota Industrial Relations Center. – 1967. – 678 p.
61. Фергюсон Н. Восхождение денег: Пер. А. Коляндр. – М.: АСТ; CORPUS, 2013. – 431 с.